

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. II. Romana societatis officii. De lucro societatis officii per mortem ejus, sub cujus vitæ periculo contracta est, An & quandò impediatur ob non præsiotum fidejussorem, vel aliud non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

latur ad text. in l. *quasitum* ff. de iud. ubi communi-
ter DD. & in l. cum in statu §. si amboff. de donat.
inter vir. & uxor. cum concordant. de quibus Fenutius
in tract. de momento temporis c. 6. Rip. de actibus in
artic. mort. c. 1. n. 2. & 3. cum seqq. cum aliis quæ in
proposito moribundi, seu constituti in mortis ar-
ticulo habentur in Romana augment. i de Bolognetis
sub tit. de dote disc. 27.

Hinc propterea habemus, quod habens facul-
tatem eligendi & nominandi, vel similem expiran-
tem in primo actu, si eligit, vel nominat mortuum,
vel moribundum, aut aliàs ex errore gerit actum,
qui inutilis est, ac effectum non sortitur, non pri-
vatur tali facultate, sed actus præcedens habetur
pro non facto, quoruscumque abest dolus vel culpa faci-
entis, ut ad limitationem textus in l. boves
§. hoc sermone ff. de verb. signif. plura colligit ibidem
Tiraquell. limit. 1. & limit. 21. per totum.

Et magis proximè, si quis mandet suo debitori,
ut pecunias solvat Cajo absenti, qui reputatus ab
adiacente integræ fidei detegatur de coactus, utique
debitor tali adjecto solvens malè solvit, si sciat mu-
tationem status, quàm tamen inquirere non tene-
tur, non alia genuina ratione, nisi quia voluntas
adiacentis trahi non potuit ad huiusmodi casum,
quem si cogitasset, utique ita non mandasset Stracc.
de adject. par. 3. num. 59. & 110. Capyc. Lar. dec.
8. n. 3.

Item mercator, cui diriguntur litteræ cambiæ ali-
cui solvendæ, illas acceptans cum præsupposito,
quod scribens esset in valido statu, non tenetur ad
solutionem, atque acceptatio illum non obligat, si
de tempore acceptationis ille mutaverat statum,
dictaque mutatio verisimiliter erat acceptanti igno-
ta ex ample deductis dec. 345. par. 5. rec. in Romana
litterarum Cambii 16. Martii 1640. coram Coccino,
in Romana seu Neapolitana litterarum cambii 9.
Junii 1653. Dmozetto inter duas decis. 940. Merlin.
controv. 11. centur. 2. Rot in Romana seu Neapoli-
tana litterarum cambii 13. Aprilis 1668. coram Al-
bergato, in quibus habentur concordantes, quod
latius agitur sub tit. de Cambiis, in Rom. litterarum
cambii seu Bonon. disc. 20. & in dicta Romana, seu
Neapolitana pro Salustio disc. 25 & in aliis, idque non
alia ratione nisi consensus deficientis in accepta-
tione.

Insuper certa juris conclusio est, quod venditis
mercibus habita fide de pretio, illarum dominium
transfertur in emptorem, adeo ut si postea iste de-
ficiat, ejus creditores anteriores super illis præfe-
rantur eidem priori domino & venditori, sed si
emptor de tempore emptionis erat decoctus vel
decoctioni proximus incio venditore, qui bona fi-
de illum putabat idoneum ac fidelem, tunc pro-
pter deficientiam consensus vendendi, fidemque ha-
bendi, non transfertur dominium, atque venditor
est aliis potior in suis mercibus, ut plene discussio
articulo, & omnibus opinionibus recensitis probat
Gizzarell. decis. 62. & habetur sub tit. de credito.

Et conferunt ad probandam verisimilem defici-
entiam consensus, quæ notantur per Franck. decis.
9 113. de sponsione super casu, qui tunc jam evenerat,
Atque benè congruit simile de assecuratione navis
jam naufragæ ob eandem rationem deficientis
consensus ex deductis per Greg. decis. 126. n. 5. &
per tot. Ac faciunt etiam, quæ in jure notantur de
actione redhibitoria circa emptionem rei, quæ repu-
tata valida detegitur infecta & defectiva, pluraque
similia dari possunt, in quibus de jure statutum est,
actum gestum præter intentionem haberi pro in-

fecto, quoniam actus voluntarii non plus obligant vel
operantur, quam voluntas est atque actus agentium
ultra intentionem non operantur; Vnde propterea
firmiter dicendum videtur, contractum socie-
tatis ex defectu consensus circa nominationem peri-
culi esse imperfectum & invalidum, proindeque
cessare lucrum.

Et quatenus etiam contractus perfectio præten-
di posset, adhuc tamen succurrendum omninò ve-
niret creditori, Vel beneficio restitutionis in inte-
grum competentem etiam majoribus ex clausula ge-
nerali, si qua mibi iusta causa, propter ignorantiam
dictæ periculosa infirmitatis, cum de jure non du-
bitetur probabilem & iustam ignorantiam mereri
restitutionem ex deductis per Odd. de restit. in in-
tegr. quest. 8. Vel ex capite læsionis enormissimæ,
quæ resultaret creditori ementi cum sua pecunia
periculum vitæ nominati, maximè enim læsivum,
atque ab omni æquitate alienum est, ut sub pericu-
lo vitæ moribundi, ac in lætali infirmitate consti-
tuti, creditor totius sortis jacturam, debitor autem
adeo ingens lucrum sine probabili periculo facere
debeat, cum absolutum sit apud legistas, canonistas
& morales in huiusmodi contractibus sola periculi
ratione licitis, lucrum esse debere proportionatum
periculo, atque periculum lucro, ut in materia spon-
sionum communiter tractant.

Et tandem sufficere videtur per hæc animum ju-
dicialis reddi dubium, ut in dubio pro exclusione lu-
cri veniat judicandum favore creditoris tractantis
de damno vitando, non autem debitoris conten-
dentis de lucro captando Zach. de Societ. num. 429.
Cavaler. dec. 220. & 239. utrobique in fine.

ROMANA
SOCIETATIS OFFICII
PRO
SFORTIA CESCARINO
CUM
GASPARE CHRISOSTOMO.

Casus decisus per Rotam pro Chri-
stomo.

De lucro societatis officii per mortem ejus,
sub cuius vitæ periculo contracta est, An
& quando impediatur ob non præstitum
fidejussorem, vel aliud non implemen-
tum, Et quando istud remissum censea-
tur.

Tempus initæ societatis quomodo sit com-
putandum, & quando incipiat. Et an
per diversam observantiam solvendi
fructus censeatur novata prima con-
ventio.

S U M M A R I U M.

1 **F**acti series.
2 **L**ucrum impeditur per non implementum
quia debitor ex contractu non adimplere
non debet facere lucrum.

- 3 Declaratur ista conclusio, & quando ob receptionem fructuum censetur remissum implementum.
- 4 Protestatio seu clausula sine præjudicio, an suffragetur, ut receptio fructuum non causet remissionem implementi.
- 7 Observantia partium circa solutiones fructuum, an & quando innovet conventionem, vel potius sit declarativa eo magis attendenda.
- 6 Dies termini an computetur in termino, & de modo computandi semestriales, vel alios terminos.
- 7 Quando dicatur contrahi mora super non implemento.
- 8 An tempus currat statim inito contractu de momento ad momentum, vel à media nocte sequenti.
- 9 De ratione, ob quam in societate officii tempus est computandum de momento ad momentum.
- 10 Ubi non constat de hora contractus sit computatio in meridie.

DISC. II.

Ccepit Chrystostomus sub die 8. Februarii 1647. à Celsarino leuta 5500 ad Societatem officii super ejus notariatu A.C. sub conventionem solvendi fructus de mente in mentem, sub die vero quinta ejusdem mensis idem acceperat ad similem Societatem super eodem officio leuta 500. à Paulo Saffio, sub consueta formula, per sex menses scilicet, pro quibus anticipare fructus soluti fuerunt, & deinde ad beneplacitum; Cumque per obitum dicti Pauli dissoluta fuisset dicta Societas, illa renovata fuit sub die 18. Maii 1648. cum Joanne Antonio ejus hærede, super istius vitæ periculo, & cum promissione faciendi accedere infra quindecim dies proximos Francicum Celsarinum, tam pro fortis, quam pro fructuum cautela, atque post quatuor menses dictus Joannes Antonius præfata societatis commodum cessit dicto Celsarino dictam aliam majorem societatem habenti, remanente periculo super ejus vita; Cum autem sub die 19. Novembris 1650. ipsa die labente dictus Joannes Antonius obisset, Hinc orta est controversia super dictorum scutorum 500. lucro, quod regulariter fit per debitorem per mortem ejus, sub cujus vitæ periculo societas contracta est.

Negabat Celsarinus lucrum prædictum ex capite non implementi, stante quod statuta die, nec postea debitor fecerat accedere dictum alium Celsarinum creditoris Germanum fratrem, ex punctualiter firmatis in Pisauræ Societatis officii coram Roias inter suas decif. 46. quæ cum insertum in materia magistralis, sæpius canonizata, præsertim in Romana societatis officii coram Ottobono inter suas decif. 131. quod scilicet ex regula, ut nemo reportare possit commodum ex contractu, quem non adimplevit, debitor ita deficiens non debeat tale lucrum facere.

Econversò Chrystostomus debitor non impugnabat regulam prædictam, sed fundabat ejus intentionem in limitatione pariter recepta, ut idem non procederet, quando mors contingeret in eo semestri seu alio statuto tempore societatis, pro quo creditor fructus recepisset in toto vel in parte, ex ea ratione, quod dictum implementum censetur remissum, atque implicitè declarata voluntas creditoris continuandi pro eo tempore, ac non habendi contractum pro resolutum,

ut aliàs dicere posset ex non implemento habuisse, præterquam in ea anticipata solutione fructuum primi semestris, quia cum implementum promittatur à parte postea, non mutant dictæ rationes remissionis moræ, vel declarationis contrarii animi, ut cæteris allegatis bene firmatur in Romana societatis officii 13. Martii 1648. coram Bichio, quæ pariter circa istam limitationem circumfertur in materia magistralis, passim recepta, & in aliis canonizata.

In qua decisione firmatur, creditori recipienti fructus in toto, vel in parte illius semestris, seu alterius termini, non suffragari cautelam protestationis solitæ fieri cum clausula sine præjudicio, nisi ad effectum, ut salvum remaneat ejus jus etiam illo semestri, vel alio termino durante cogendi debitorem ad implementum, non autem ad effectum lucri, quoniam aliàs esset captiosa & fraudolenta cautela percipiendi exorbitantes fructus duodecim vel decem pro centenatio sine periculo, quod omninò damnatum est in isto contractu, quem periculum amissionis fortis unice salvat ab usura, unde propterea etiam ipsa regula, de qua in dicta Pisauræ coram Roias non est à fraude & captione immunis, quoniam callidi creditores ita curant negligere exactionem fructuum semestris vel termini currentis, in quo mortis periculum contingere possit, atque ad id ut plurimum non advertunt debitores, qui frequentius vel sunt suffocati & indigentes, vel rerum suarum mali administratores hujusmodi contractus speciem facientes, unde est percipere talem fructum sine periculo, atque sanctius esset hujusmodi cautelas per legem generalem indefinitè damnari in infra disc. finali.

Stante ista theoria generaliter ac in abstracto vera & recepta, tota quæstio restituebatur ad factum, An scilicet aliquid solutum esset in causam novi semestris, quod per diem antè mortem inceperat, dum societas contracta fuerat sub die 18. Maii, mors autem sequuta erat sub die 19. Novembris; Sive in potius dici posset mortem prædictam evenisse in ipso præterito labenti semestri, in quo non dubitabatur fructus esse solutos.

Ad evitandas igitur istas difficultates, scribentes pro Celsarino creditore, qui erant ex primariis ac senioribus Advocatis, in disputationibus habitis coram A.C. probare curarunt, calculandum non esse ad rationem semestris, sed ad rationem singulorum mensium juxta formam alterius societatis magnæ, juxta quam creditor, istam parvam postmodum quæsitam annexendo, solutiones fructuum regulaverat, illos unitim exigendo tanquam pro uno debito singulis mensibus, allegando super hujusmodi novatione eadem auctoritates & rationes canonizatas in infra scriptis hujus causæ decisionibus, ita inferendo, quod cum termini societatis consisterent in singulis mensibus discretivè, consequenter mensis Novembris remaneret absque solutione fructuum, atque cum ista lectura à judice primæ instantiæ victoria reportata fuit cum relaxatione mandati, canonizati etiam per Signaturam Justitiæ bis rescribentè de appellatione in Rota cum clausula, sine præjudicio; Verum recurrente debitore ad Sanctissimum, atque ex istius speciali referipto in camera, demandata clausula si quid ex eoque idè, datoque dubio in Rota coram Celso, cui commissa erat, An mandatum prædictum exequendum esset, me tunc ex junioribus per creditorem ad causam defensionem senioribus adjuncto, In congressu juxta laudabilem stylum habito pro causæ directione, bene consideratis calculis solutionum quæ in causam fructuum minutatim ac diversis vicibus factæ fuerant, cum ea modestia & reverentia quam servare de-

bere decebat juniorem damnare volentem modum defensionis à senioribus ac primariis tentum, in sinuavi pro meo iudicio malè actum esse deducere ad campum dictam novationem, calculando terminos menstruales potius quàm semestriales, quoniam ita calculando ad rationem singulorum mensium, clarè constabat in causam fructuum illius mensis novembris aliquas partitas remanere solutas; E conversò autem calculando de semestri in semestri, ab solutum remanebat nihil in causam novi semestris hujus parvæ societatis esse solutum, cum paritè solutio- num absorberentur à menstrualibus fructibus alterius societatis magnæ; Atque cognita ista veritate per omnes devenit in meam sententiam, ut in disputatione Rotali causa defendenda esset per viam oppositam, negando scilicet dictam menstrualem novationem, ac substinendo calculari debere de semestri in semestri ad formam instrumenti, cum aliàs proseguendò primam viam, succumbentia esset certa.

Verùm consilium parùm profuit, dum jacta erat alea, siquidem videntes debitoris defensores, ex informationum consueta communicatione, mutatum esse modum defendendi, devenerunt quoque ipsi ad notitiam illius erroris, quem totis viribus coram iudice primæ instantiæ & in Signatura nostri Advocati tueri conati fuerant, undè curarunt in disputatione differri resolutionem, atque in secunda disputatione habita sub die 26. Junii 1652. exhibuerunt easdem informationes Advocatorum creditoris datas in præcedenti instantia ad probandam dictam novationem deductam ex observantia solutionis fructuum de mense in mensem, reassumendo easdem auctoritates ac rationes, ex quibus prodit resolutio ipsi debitori favorabilis, ut liquet ex decisione desuper edita, quæ habetur impressa post controversias Contrarii decis. 160. & inter illas ejusdem Celsi decis. 156. confirmata 22. Junii 1654. coram eodem inter suas decis. 190.

Et quamvis Ego & cæteri scribentes insistere- mus, quod cum conventio instrumenti esset clara super semestri, idcirco ad illam destruendam requireretur observantia omninò univoca & incompatibilis, prout de jure requiritur ad inducendum statum omninò novum ac prioris destructivum, ex regula textus in l. finali Cod. de novat. prohibente novationes, nisi ubi expresse dicatur, vel ubi ita exigat ratio incompatibilitatis, ut sapius in sua materia sub tit. de credito, At tamen hæc non valuerunt, Tum quia satis est difficile, Advocatos posse persuadere iudices, in his quorum contrarium ipsimet in alia instantia subli nuerant; Tum etiam (& benè) quia non agebatur de observantia omninò novativa & destructiva prioris conventionis; Siquidem in ea non dicebatur societatis terminos pro tempore futuro esse debere de semestri in semestri, sed solum juxta consuetam formulam, conventio erat super societatis duratione pro primo semestri, pro quo receptis anticipatè fructibus erat indissolubilis, deinde verò dicitur ad beneplacitum quod ita remanet æquivocum; Et licet ex communi usu continuatio habere soleat eandem regulam de semestri in semestri, nihilominùs id non concludit per necessè, atque non impedit, quin partes dictum arbitrium diversimodè declarare potuerint cum observantia, quæ proinde non remanet destructiva seu innovativa prioris conventionis, sed potius declarativa seu interpretativa, atque stante secunda resolutione prioris confirmativa sub dicta die 22. Junii 1654. creditor acquie- vit.

Resolutiones mihi quamvis scribenti in contra- rium visæ fuerunt probabiles, Tum ex præmissis, Tum etiam ex alia duplici circumstantia per Rotam quoq; ponderata, Una scilicet verisimilitudinis quod cum altera major societas esset menstrualis, ad illius normam, ista minor tanquam illi adjuncta redacta fuerit, Et altera, quod fidejussor præstandus, quo- ad cedentem extraneus, quoad ipsum tamen credi- torem cessionarium erat germanus frater, undè ve- rissimile est ipsum tale implementum neglexisse ac remississe, stante præsertim longeva acquiescentia anno- rum quatuor, ita ut implementum prædictum potius ita solum serviet pro captiosa & fraudulenta cautela exigendi fructus ad rationem 12. pro centenatio sine periculo.

Et licet dicta prima decisio ex abundantia subjun- geret, quod calculando etiam terminos hujus societa- tis de semestri in semestri, adesset solutio alicujus par- tis fructuum deducta ex partitis solutis post jam se- quutam mortem prædictam, hoc tamen fundamen- tum melius fuisset omiti ut potè periculosum, cum non possit exinde desumi voluntas continuandi in ea societate, quæ jam dissoluta erat, ac etiam quia factum non assistebat.

In prima verò hujus causæ disputatione Rotali, quæ fuit super puncto, An mors prædicta contigisset intrà primum semestri expiratum, vel in novo tunc incæpto, prætendebant scribentes pro debitore, casum evenisse juxta primam partem, ex regula quod dies termini non computatur in termino, ideoque dice- bant, quod cum societas contracta esset sub die 18. Maii, detracta ista die non computanda, contra- ctus incipiebat sub die 19. in qua mors sequuta erat, undè propter eam ea durante debitor dici non po- terat in mora ad text. in S. omnis instit. de ver- borum oblig. Verùm hoc fundamentum verè nullam substantiam habebat ex triplici responsione; Primo quia, ut non adimplens excludatur à lucro, non re- quiritur mora, ita ut iste sit effectus ex illa resultans tanquam pœna delicti, sed sufficit debitorem ex par- te sua non adimplevisse, dum conclusio fundata non est in mora, sed in regula, ut volens reportare lu- cum ex contractu, docere debeat de illius imple- mento tanquam suæ intentionis fundamento, ut in allegatis decisionibus coram Roias & Ouhono.

Secundò, quia statim elapsis quindecim diebus ab initio præfixis ad præstandum fidejussorem, illicò fuit contracta mora juxta regulam text. in l. magnam Cod. de contrahenda & committenda stipulatione, ideoque ad eisdem moræ incursum non requirebatur lapsus integri semestris, & consequenter omnino extranea erat dispositio text. in dicto S. omnis, cum illa procedat, quoties agitur de implemento ipsa statuta die præstando; Superveniens autem receptio fru- ctuum pro semestri vel alio termino non impedit moræ incursum jam consumatum, sed solum ope- ratur quamdam ejusdem moræ suspensionem, seu verius probat voluntatem creditoris continuandi in societate ad tempus, quo cessante, tanquam, per re- motionem obstaculi, ac cessationem suspensionis, re- manet contractus in suo primævo statu resolutibilitatis & non implementi, eo modo quo bellum suspen- sum per treguam ad tempus, dicitur continuare per expirationem treguarum, unde statim elapso ultimo mo- mēto illius semestris vel termini in quo fructus recep- ti fuerunt, debitor dicitur esse in primævo statu moræ jam contractæ, ut in dicta dec. coram Roias, & ex- plicantur Adde. ad dec. 542. par. 4. rec. tom. 3. numer. 39 & 40.

Tertio

Tertio demum, quoniam quidquid sit in aliis contractibus, an scilicet tempus curat de momento ad momentum. *ut tenet gl. in l. gallus verbo proximis, ff. de liber. & postib. quam plures sequuntur relati per Trentacinq. qui dicit communem lib. 2. var. tit. de dilat. resolut. 1. numer. 3. vel potius incipiat à media nocte sequenti, à qua nova dies incipere dicitur, in quibus etiam una vel altera opinione retenta adhuc mors sequuta erat expirato primo semestri, & novo jam cæpro, nam etiam si juxta secundam opinionem deductam ex parte debitoris, tempus computandum esset, adhuc sex menses terminaverant in media nocte diei 18. Novembris, undè semper dies decima nona cadebat in novo semestri.*

In hac vero specie contractus, cum sensu etiam veritatis, dicebam omnino tenendam esse primam opinionem; quia cum societas officii habeat annexum periculum vitæ creditoris, vel illius, sub cujus vita societas inita est, ita ut si eadem die in initio contractus casus mortis sequatur, quoties non est de exceptuatis, vel non intrat ratio deficientis voluntatis, prout in *Perusina disc. precedenti*, fiat locus lucro; Consequenter de necessitate oportet computare tempus de momento ad momentum, quoniam in illa parte diei, in qua in initio est contractus usque ad mediam noctem, quæ est initium diei sequentis, contractus se haberet ad esse & non esse, quod implicat; Atque ubi in contractu non exprimitur hora, quæ in casu expressionis attendenda est, tunc computatio faciendâ est à meridie *Magon. dec. Florent. 8. numer. 32.* Verùm hæc ulteriorem disputationem non habuerunt, cum ex præmissis causa mutaverit faciem, seu modum defensionis.

ROMANA LUCRI SOCIETATIS OFFICII

PRO

N. ZECCADORO

CUM N.

N. &c. Et de aliis consimilibus causis.

Causa disputata coram A.C. cum incerto exitu.

De eadem materia lucri sortis per mortem, quandò illi obstat nec ne defectus implementi.

SUMMARIUM

1. **F**acti series.
2. De conclusione ut debitor non incretur societatem ob non implementum.
3. Quando istud non implementum sit in proposito excusabile.
4. An scientia præsumpta mortis fidejussoris, in cujus locum alter est subrogandus, sufficiat.
5. Quando dicatur remissum implementum, & quæ species probationis sufficiat ad hanc voluntatem probandam.
6. De pluribus adminiculis ad dictam voluntatem

probandam.

7. Ubi debitor est notorie idoneus, tunc non videtur attendenda cautela præstandi fidejussorem.

8. De promissione vaga renovandi fidejussorem omnem casum quomodo intelligenda sit.

9. De aliis casibus, in quibus non implementum non obstat, præsertim ubi præstatio fidejussoris non est promissa ab ipso officiali, sed à fidejussore.

DISC. III

Ulcipit Zeccadorus quamdam pecuniarum summam ad societatem officii cum accessione ejus patris, sub consueto pacto, ut in casu mortis naturalis vel civilis fidejussoris, teneretur alterum subrogare; Sequuta verò patris morte creditor bene cognita, hic pro dictæ subrogationis implemento nunquam instetit, sed in exactione fructuum continuavit usque ad obitum ipsius vel ejus, super cujus vitæ periculo societas contracta erat, Atque prætendente debitore per hujusmodi obitum factum esse locum lucro juxta naturam hujusmodi contractus, qui ex ista ratione periculi unice substat, Replicabat creditor, vel ejus defuncti hæres de consueto refugio creditorum volentium absque periculo obtinere fructus ad rationem 12. pro centenario, quod scilicet reportari non possit lucrum ex contractu non impleto ex deductis per *Merlin. decis. 290. in Pisauran. Societatis coram Rotas inter suas decis. 64.* ubi in terminis individualibus non præstiti fidejussoris loco mortui vel absentis, & sæpius in aliis, potissimè quia per debitorem allegari non poterat ignorantia mortis proprii patris, ut ponderatur in *d. decis. coram Rotas in terminis fortioribus fratris vel alterius conjuncti.*

Scribens pro debitore coram A. C. non negabam regulam in Curia in controvertibilem; Dicebam tamen juxta satis rationabilem sensum quem habuit *Rota in Romana Societatis off. 13. Martii 1648. coram Bichio* tunc edita, omnem possibilem intellectum esse capendum pro ejus limitatione, cum in effectu videatur proposito perniciosissima, latum aperiens aditum fraudibus, atque ut sub ista captiosa cautela creditores reddantur immunes ac tuti à periculo, cujus ratione & non aliàs fructus adeò excessivus ex pecunia exigitur, ideoque regulæ prædictæ applicatio cessabat in hac facti specie, quia non agebatur de obligatione pura ab initio contractus intra certam diem adimplenda, sed de obligatione conditionali, de præstando scilicet novum fidejussorem in casu mortis alterius, quo casu ut promittens dicatur fidem violasse, atque à promissorum implemento defecisse, probanda est scientia mortis, per quam conditio purificata dicatur, ut ita distinguendo unum casum ab altero habetur apud *Gravian. discept. 944. numer. 36. & seqq. Rot. dec. 92. n. 17. & seqq. par. 5. rec. Aden. ad Buran. decis. 674. n. 15.*

Istud fundamentum videbatur parùm tutum, quoniam agebatur de morte proprii parentis, quæ in filio est præsumenda, ut in terminis hujusmodi scientiæ præsumptæ ad propositum sufficientis habetur in allegata *Pisauran. coram Rotas*; Et licet illa decisio super ista propositione ita simpliciter sumpta non placuerit Signaturæ & Curie, & meritò, quoniam agit